

Apoteket i Skara.

1704.

Skara är en urgammal stad med förnåma anor från hednatiden, då den var Västergötlands viktigaste ort, där västgötarna höllo ting. Västgötajarlen residerade här. Efter kristendomens införande fick S. ännu större betydelse som biskopssäte och medelpunkt för landskapets kristna odling och Sveriges konungar vistades där tidtals. Staden var också på många sätt gynnad och redan d. 7 okt. 1668 behagade K. Maj:t »på Skara stads underdåniga desiderier i nåder förinna och efterlåta staden», att därstädes låta inrätta apotek, och Carl XII samtyckte sedan i skrifvelse till konsistorium i Skara d. 2 dec. 1704, »att ett apotek må i Skara inrättas», med förmåner för apotekaren af »fria husrum och frihet för borgerlig tunga, såvida han ingen borgerlig näring brukar samt tullfrihet af 50 dal. s:mt årligen till medikamenters införande». Emellertid finnes ibland stadens handlingar ej spår till någon apotekare förrän på 1750-talet. Sacklén uppgifver visserligen att en viss Wennersten här skulle hafva hållit ett apotek vid ett tidigare skede, men denne lämnade staden 1732 och först 1751 vet man med säkerhet att apotek fanns i Skara, då apotekaren i Mariestad S. J. Runneblad på magistratens i Skara anmodan inrättade ett dylikt här. Apoteket sköttes genom provisorer tills en af dem, A. Silvius, af magistraten och borgerskapet utverkade sig kallelse såsom apotekare i Skara. Han inköpte 1766 apoteket af Runneblad och är alltså att betrakta som den förste privilegierade apoteksinnehafvaren i Skara.¹

¹ En konkurrent till det privilegierade apoteket uppstod 1777, då professor Peter Hernqvist, efter franskt och tyskt mönster i samband med veterinärinrättningen, inrättade ett s. k. boskapsapotek. Det förestods af en farmacie studiosus under namn af provisor, men som där tillhandahölls medikamenter äfven för allmänheten, ansågs det vara till men för det ordinarie apoteket, hvarför Collegium medicum 1779, efter skedd anmälan, lät tillsluta detsamma. Denna

Af konsistorii protokoll d. 17 april 1751 och domkyrkans räkenskapsböcker framgår, att apoteket var förlagt till hörnet af Skoltorget och östra Kunghusgatan i konsistoriihuset, hvars nedre våning af Runneblad på stadens bekostnad förhyrdes på 10 år mot en årlig hyressumma af — åtminstone under de första åren — 40 dlr smt.

Sacklén uppgifver, att apotekare Silvius hösten 1782 försålde apoteket till apotekare Roos »utom huset» och att Roos flyttade detsamma ifrån dess gamla ställe till Torget (med Torget måste menas Stora torget), under namn af Västgöta Lejon.¹ Hvar vid Torget det var beläget uppgifves icke, ej heller när det därefter flyttades.

Apotekare Malm d. ä. (1812—41) ägde tomterna 64, 65 och 68¹/₄ vid Marumsgatan och äldre personer i staden minnas bestämdt, att fastigheten kallades apotekstomten och Malmska tomten, men de gamla husen finnas numera icke kvar, ty vid medlet af 1880-talet uppfördes där ett stenhus.

Tomten ligger vid Marumsgatans södra sida, strax invid Torget, och det är troligt, att, då det heter att Roos flyttade apoteket till Torget, därmed menas just denna tomt.

Som ytterligare stöd för denna förmodan må anföras, att det i en tomtlängd från 1795 omtalas, att Roos ägde tomt 65, och i en dylik handling från 1820 står Malm äfven som ägare af omnämnda tomt 65.

Man kan alltså med stor sannolikhet antaga, att apoteket befunnit sig där från 1782 till 1855, då Malm d. y. sålde huset.

År 1856 inköpte Schildt tomterna 71, 72 och 73 vid nuvarande Fisktorget. Något torg fanns dock ej där på den tiden, utan endast en gata, fortsättningen af Marumsgatan. År 1858 afbrann denna tomt jämte flera närliggande. I ransakningsprotokollet efter branden står uttryckligen, att apoteket låg å den afbrunna Schildtska tomten vid sidan af postkontoret. Längre hade alltså icke apoteket befunnit sig i nämnda hus och troligen flyttades det efter branden till någon provisorisk lokal. År 1859 inköpte Schildt tomten 45 vid Stora torget, hörntomten mellan Torget och Järnvägsgatan och dit förlades apoteket.

sekvester upphäfdes emellertid af K. Maj:t, som gaf Hernqvist personlig rättighet att fortfara med detsamma. Försäljningen af medikamenter från detta apotek upphörde med professor Hernqvists död d. 18 dec. 1808.

¹ När namnförändringen till »Kronan» skedde, har ej kunnat utrönas.

Häriifrån flyttades det d. 1 okt. 1904 till Skaraborgs läns allmänna sparbanks nybyggda stenhus, där det ännu befinner sig.¹

Apoteket har att till fonden för apoteksinnehafvares pensionering erlægga en årlig afgift af 3,500 kronor.

WENNERSTEN. Född d. . . .

Föräldrar:

W. skall här hafva haft en apotekshållning, men lämnade staden år 1732 och flyttade på en inköpt landegendom.

Död d. . . .

Gift med N. WENNERSTRAND, född d. . . ., död d. . . ., dotter till brukspatronen ANDERS WENNERSTRAND, Arvika, född d. . . ., död d. 20 mars 1782 och MARIA GRETA VON WULFF-SCHMIDT, född d. 28 aug. 1741, död d. . . . 1789.

RUNNEBLAD, SAMUEL JOHAN. Var innehafvare af apoteket i Skara åren 1751—66. (Se under apoteket i Mariestad, sid. 1285.)

SILVIUS, ANDERS. Född d. . . . 1738 i Västergötland.

Föräldrar: Prosten och kyrkoherden i Stora Dala, magister ANDERS SVENSSON SILVIUS, född d. 27 juni 1684, död d. 1 febr. 1746, och HELENA FAHLSTRÖM, född d. . . . 1699, död d. . . . 1760, gift [1] d. . . . med . . .]

Efter studier vid läroverket i Skara antogs S. såsom elev å apoteket i Mariestad, hvarest han, efter 7 elevår, aflade farmacie studiosi-examen och ytterligare tjänstgjorde 3 år. Han hade därpå anställning ett år å apoteket Ängeln i Stockholm och ett år å apoteket Östgöta Lejon i Norrköping, hvarefter han återvände till Mariestad och 1762 aflade provisorsexamen för vinande af kompetens att för apotekare Runneblads räkning förestå apoteksinrättningen i Skara. Efter 4 år utverkade han sig här magistratens och borgerskapets kallelse som apotekare

¹ Historiken öfver apoteket i Skara grundar sig till hufvudsaklig del på uppgifter lämnade af f. d. lektorn vid Skara högre allmänna läroverk S. F. Dahlgren.

och inköpte därefter 1766 af Runneblad apoteket för 2,000 dal. smt, men lär sedan aldrig hafva aflagt apotekarexamen. Han höll dock apoteket i godt stånd och var försedd med för ortens behof tillräckliga och pålitliga medikamenter. Sålde apoteket 1782.

Död d. 17 mars 1788 i Varnhem.

Gift d. 2 april 1769 med ULRIKA LINDSTRÖM, född d. 8 okt. 1746, död d. 3 okt. 1788.

Barn: LARS, född d. 28 april 1770, död d. 29 april s. å.; — ANDERS, född d. 17 febr. 1772, död d. 23 mars 1773; — ANDERS, född d. 18 nov. 1773, död d. . . . 18... i Göteborg. Kapten vid K. flottan; — JOHANNA HELENA, född d. 1 nov. 1775, död d. . . .; — ULRIKA, född d. 5 maj 1778, död d. . . ., gift d. . . . 1809 med kaplanen i Fröjered, SVEN WESSBERG, född d. 28 mars 1770, död d. 1 april 1815.

ROOS, JOHAN THEODOR. Född d. 11 aug. 1757 i Dimbo, Skaraborgs län.

Föräldrar: Prosten och kyrkoherden i Berg och Vadsbro härad CARL MAGNUS ROOS, född d. 29 febr. 1716, död d. 23 febr. 1771, och ANNA BERG, född d. . . . 1721, död d. . . . 1796.

R. erhöll först enskild undervisning i hemmet och vistades sedan 8 år i Skara skola. Han blef därefter elev å apoteket Kronan i Göteborg och kom 1778 efter avslutad elevtid som farmacie studiosus till apoteket Korpen i Stockholm, hvarest han tjänstgjorde i 4 år. Hösten 1782 inköpte han apoteket i Skara (utom huset) för 15,000 dal. kmt samt flyttade detsamma till torget under namn af Wästgöta Lejon. Han aflade i sept. 1782 apotekarexamen i Stockholm. År 1800 bortarrenderade han apoteket och sålde det därefter 1803.

Antogs 1808 till bataljonsläkare vid Skaraborgs landtvärn, hvilken befattning han innehade till sin död.

Död d. . . . 1809.

Gift d. 12 jan. 1784 med CHRISTINA LOVISA DAMAN, född d. 19 juni 1762 i Hjo, död d. . . ., dotter till . . .

Barn: ANNA JULIANA, född d. 19 okt. 1784, död d. . . .; — CARL JOHAN, född d. 27 sept. 1786, död d. . . . Kamrerare vid Hajstorp; — LOVISA MARIA, född d. 23 sept. 1788; — SVEN MAGNUS, född d. 13 april 1791, död d. 16 okt. 1795; —

död d. . . .; — ISAK THEODOR, född d. 6 nov. 1796, död d. 28 nov. 1798; — ISAK, född d. 21 april 1798, död d. 29 juli 1803.

SOMMAR, JOHAN FREDRIK. Var innehafvare af apoteket i Skara en kort tid under år 1803. (Se under apoteket i Skövde, sid. 1321.)

WENNERBERG, LARS ROBERT. Född d. 20 nov. 1773 i Kila, Värmlands län.

Föräldrar: Furiren vid K. Värmlands regemente HÅKAN WENNERBERG, född d. . . ., död d. . . ., och KAJSA HELLGREN, född d. . . . 1742, död d. 13 febr. 1903 i Skene.

W. arrenderade åren 1800—03 apoteket i Skara, och inköpte detsamma 1804. Försålde apoteket 1812, hvarefter han flyttade till Lindsberg.

Död d. . . . 1823 i Lindsberg.

Gift d. 14 dec. 1800 med SOFIA WENNERSTRAND, född d. 12 nov. 1774 i Arvika, död d. 8 april 1857, dotter till brukspatronen ANDERS WENNERSTRAND och MARIA GRETA VON WULFFSCHMIDT.

Barn: JOHANNA MARGARETA, född d. 5 sept. 1801, död d. 30 mars 1807; — ANDERS LORENTZ, född d. 16 febr. 1804 död d. 17 . . . 1838. Farmacie studiosus; — ULRIKA CATHARINA, född d. 6 okt. 1805, död d. 11 okt. 1806; — CARL OLOF, född d. 9 mars 1810, död d. . . .; — GUSTAFVA LAURENTIA, född d. 24 dec. 1807, död d. . . . 18. . .; — AXEL HAQUIN, född d. 23 mars 1811, död d. 7 maj 1812; — GUSTAF ADOLF, född d. 15 dec. 1812, död d. 13 sept. 1813; — AXEL HÅKAN, född d. 23 nov. 1813, död d. . . .; — AUGUSTA CAROLINA, född d. 11 aug. 1814, död d. . . . 1885.

MALM, HANS CHRISTIAN. Född d. 17 aug. 1780 i Lahlholm.

Föräldrar: Tullinspektoren OLOF FREDRIK MALM, född d. . . ., död d. . . ., och CHRISTINA PALM, född d. . . . 1753, död d. . . .

M. var under fyra år elev å apoteket i Skövde, tjänstgjorde därefter såsom farmacie studiosus 8 år å apoteket i Lidköping och flyttade därifrån till apoteket Morianen i Stockholm. Afslade d. 17 nov. 1805 apotekarexamen och blef s. å. förestån-

dare för apoteket i Skövde, som han i okt. 1806 öfvertog på sex års arrende. Inköpte 1812 apoteket i Skara, sedan han af magistraten därstädes blifvit härtill kallad, hvarefter Collegium medicum d. 21 dec. 1812 utfärdade öppet bref för honom att vara apotekare i Skara. Han erhöll d. 21 jan. 1813 privilegium på apoteket, som han 1841 öfverlät på sonen Johan Gustaf.

M. deltog under många år med lifligt intresse i de kommunala angelägenheterna.

Död d. 21 aug. 1857 i Skara.

Gift d. 13 nov. 1808 i Skövde med EVA JULIANA BEHMER, född d. 6 jan. 1777, död d. 25 nov. 1857, dotter till vägmästaren i Örebro ANDERS CHRISTIAN BEHMER och CHRISTINA EHRLING.

Barn: CHRISTIAN WILHELM, född d. 15 okt. 1811, död d. 27 april 1890. Amanuens i K. ecklesiastikdepartementet och vid K. biblioteket; — JOHAN GUSTAF, född d. 16 okt. 1813, död d. 18 maj 1867 i Skara. Apotekare, se nedan; — MATHILDA JOHANNA, född d. 21 sept. 1818, död d. 4 mars 1887 i Skara.

MALM, JOHAN GUSTAF. Född d. 16 okt. 1813 i Skara.

Föräldrar: Apotekaren i Skara HANS CHRISTIAN MALM, född d. 17 aug. 1780 i Laholm, död d. 21 aug. 1857 i Skara, och EVA JULIANA BEHMER, född d. 6 jan. 1777, död d. 25 nov. 1857.

M. erhöll undervisning vid elementarläroverken i Örebro och Skara samt antogs därefter till elev å apoteket Lejonet i Stockholm, där han aflade farmacie studiosi-examen. Aflade d. 29 maj 1839 apotekarexamen och inköpte d. 17 dec. 1841 af fadern apoteket i Skara, som han tillträdde d. 1 jan. 1842 och å hvilket han d. 7 juni 1847 erhöll privilegium. Sålde detsamma d. 18 maj 1855.

Död d. 18 maj 1867 i Skara.

Ogift.

SILFVERSKJÖLD, JOHAN TAGE. Innehade apoteket i Skara åren 1855—56. (Se under apoteket Bävern i Västerås, sid. .)

SCHILDT, AUGUST. Var innehafvare af apoteket i Skara åren 1856—62. (Se under apoteket i Umeå, sid. .)

SEGERBERG, ERIK EDVARD. Född d. 19 dec. 1831 i Stockholm.

Föräldrar: Sadelmakarmästaren ERIK SEGERBERG, född d. . . . 1789, död d. 18 maj 1842, och CHRISTINA FUNDIN, född d. . . ., död d. . . . 1881.

S. erhöll undervisning vid Klara läroverk i Stockholm och antogs i jan. 1844 till elev å apoteket Gripen där. Aflade d. 9 jan. 1850 farmacie studiosi-examen och tjänstgjorde därefter till 1854 på hösten å samma apotek samt inskrefs då vid farmaceutiska institutet. Aflade d. 2 april 1856 apotekarexamen och var från juni s. å. till 1862 föreståndare för filialapoteket i Järvsö. Inköpte 1862 apoteket i Skara med lager och inventarier för 37,000 rdr, tillträdde det d. 1 sept. s. å. och erhöll d. 13 mars 1863 privilegium å detsamma.

S. var ledamot af stadsfullmäktige i Skara från 1862 och dess vice ordförande från 1875. Var ledamot af drätselkammaren sedan 1869 och dess ordförande sedan 1872 samt ledamot i direktionen för döfstummanstalten i Skara från d. 18 maj 1878.

Död d. 5 mars 1884 i Skara.

Gift 1) d. 30 aug. 1864 i Järvsö med ANNA SOFIA SEGERQVIST, född d. 11 jan. 1841, död d. 25 april 1871 i Skara, fosterdotter till kontraktsprosten och kyrkoherden i Järvsö, fil. d:r ERIK ABRAHAM PIHLMAN och FREDRIKA VILHELMINA SEGERQVIST.

Barn: SOFIA VILHELMINA CHRISTINA, född d. 29 maj 1865; — ELIN, född d. 18 nov. 1866; — NANNA, född d. 18 nov. 1866, död d. 13 febr. 1867.

2) med sin första hustrus kusin CHRISTINA VILHELMINA SEGERQUIST, född d. 2 mars 1841 i Stockholm, dotter till kyrkoherden i Närtuna och Gottröra församlingar af Uppsala stift, fil. d:r FREDRIK VILHELM SEGERQUIST och CHRISTINA ELISABETH WAHLSTRÖM.

Barn: MARIA SOFIA FREDRIKA, född d. 30 april 1873, gift d. 12 juni 1906 med adjunkten vid högre allmänna läroverket i Kristianstad JOHAN ELIS FRANZÉN, född d. 12 maj 1871; — SYSTER OSCARA, född d. 17 jan. 1878. Folkskollärlarinna i Södertälje.

WALLÉN, NILS BERNHARD. Född d. 4 okt. 1832 i Tuna, Uppsala län.

Föräldrar: Kyrkoherden i Frösthult OLOF ERSSON WALLÉN, född d. 10 nov. 1792 i Brunflo i Jämtland, död d. 18 mars 1866, och KRISTINA ABRAHAMINA ARENANDER, född d. . . . 1801, död d. . . . 1873.

W. erhöll undervisning vid Uppsala katedralskola och antogs d. 1 juli 1847 till elev å apoteket Lejonet i Uppsala samt fortsatte från 1848 elevtjänstgöringen å apoteket i Sigtuna. Flyttade därifrån 1849 till apoteket Hvita Björnen i Stockholm samt aflade där d. 4 juni 1851 farmacie studiosi-examen. Tjänstgjorde sedan från d. 1 aug. 1851 till d. 1 sept. 1853 å apoteket Fenix i Stockholm och hade från d. 12 sept. till d. 4 okt. 1853 förordnande att under koleraepidemien vara biträdande läkare i Maria församling därstädes. Tjänstgjorde därefter från d. 1 nov. 1853 till d. 12 juni 1854 å apoteket Kronan i Uppsala samt från d. 25 juni 1854 till årets slut å apoteket i Trosa. Var där förordnad att såsom underläkare biträda vid kolerasjukvården samt blef vid apotekare C. E. Widmarks d. 24 nov. 1854 inträffade död föreståndare för apoteket, hvilket han förestod till d. 6 sept. 1855. Inskrefs höstterminen 1855 vid farmaceutiska institutet och förestod under sommaren 1856 en brunnsinrättning i Viborg, Finland. Aflade d. 4 mars 1857 apotekarexamen och förestod därpå det under apoteket Fenix i Stockholm då lydande medikamentsförrådet i Dalarö från d. 1 april 1857 till d. 30 juli 1859. Erhöll d. 30 juli 1859 personligt privilegium å apoteket i Ekeberga provinsialläkardistrikt, hvilket af honom anlades och 1860 öppnades i Lenhofda. Han innehade detta apotek till 1884, då han erhöll transport till apoteket i Skara.

Under åren 1864—70 var han ordförande i Lenhofda församlings kommunalnämnd, landstingsman åren 1871—73 samt blef poststationsföreståndare i Lenhofda år 1870.

W. var från 1895 på grund af sjukdom tjänstledig och bo-satt i Uppsala.

Död d. 14 okt. 1903 i Uppsala.

Gift d. 15 maj 1860 med SELMA VILHELMINA OTTILIANA PETERSSON, född d. 5 okt. 1838 i Dalarö, död d. 20 jan. 1909, dotter till sjökaptenen ZACHARIAS PETERSSON och SOFIA VILHELMINA EDMAN.

Barn: EDITH BERNHARDINA VILHELMINA, född d. 22 april 1861; — SELMA KRISTINA ELEONORA, född d. 4 febr. 1863, gift d. 28 dec. 1893 med poliskommissarien OSCAR ATTAQUE, född

d. 9 aug. 1863; — HEDVIG SOFIA MATHILDA, född d. 14 mars 1864, död d. 19 april s. å.; — HEDVIG MARIA SOFIA, född d. 7 maj 1865, gift d. 28 dec. 1893 med köpmannen GUSTAF ENGELBERT, född d. 7 nov. 1866, död d. 31 aug. 1920; — CARL BERNHARD ALBERT, född d. 30 nov. 1867, död d. 15 april 1868; — HILDA ALBERTINA ABRAHAMINA, född d. 21 mars 1869, gift d. 5 okt. 1899 med kyrkoherden i Valbo församling OSCAR OTTO HEDBERG, född d. 1 dec. 1867; — OTTILIA ANNA CHARLOTTA, född d. 13 april 1871. Folkskollärarinna i Fäggeby, St. Skedvi, Dalarna; — KLARA ANTOINETTE AMALIA, född d. 16 aug. 1872, död d. 1 sept. s. å.; — OLOF ZACHARIAS BERNHARD, född d. 17 sept. 1874, död d. 10 maj 1913. Farmacie kandidat; — KARL ALFRED JULIUS, född d. 16 febr. 1877. Jur. kand., sekreterare i K. fångvårdsstyrelsen; — HENRIK NILS VILHELM, född d. 14 sept. 1879, död d. 10 mars 1880; — IVAR HERMAN ISIDOR, född d. 20 febr. 1882. Polisman i Linköping.

FLORELL, CARL NATHANAEL. Född d. 17 maj 1848 i Eriksberg, Skaraborgs län.

Föräldrar: Kyrkoherden i Flo, Älvsborgs län, JOHANNES FLORELL, född d. 16 jan. 1808, död d. 15 mars 1875, och SOFIA VILHELMINA ENGGREN, född d. 19 april 1813, död d. . . . 1895.

F. idkade skolstudier vid Vänersborgs högre elementarläroverk, antogs d. 26 febr. 1866 till elev å apoteket Kronan i Göteborg och aflade d. 23 dec. 1870 farmacie studiosi-examen. Var därefter anställd å samma apotek till d. 24 april 1872, då han öfverflyttade till apoteket Tre kronor i Karlskrona, hvar-est han förblef till juli 1873. Inskrefs höstterminen 1873 vid farmaceutiska institutet och aflade d. 30 maj 1876 apotekar-examen. Tjänstgjorde därefter å apoteket Ugglan i Stockholm åren 1876—80 och å apoteket Svanen i Lund åren 1880—93, då han erhöll personligt privilegium på apoteket i Anundsjö, hvarifrån han 1904 erhöll transport till apoteket i Skara.

F. var en skicklig och kunnig apotekare, synnerligen upp-buren i vänskapskretsen för sitt angenäma, fint bildade väsen.

Sjuklighet nödgade honom att under de senare åren af sitt lif utarrendera apoteket.

Död d. 11 juli 1915 i Skara.

Gift d. 30 juni 1898 med JOHANNA OLSSON, född d. 11 maj 1870, dotter till landtbrukaren OLA BENGSSON och TYRE OLSSON.

Barn: OLOF JOHANNES, född d. 2 dec. 1898. Landtbruks-elev; — ANDERS ADOLF, född d. 28 dec. 1900.

LINDQVIST, CLAES VIKTOR. Född d. 15 aug. 1857 i Gränna.

Föräldrar: Godsägaren ANDERS JOHAN LINDQVIST, född d. . . ., död d. 15 sept. 1857, och OLIVIA OLSSON, född d. . . ., död d. 26 juli 1869.

L. studerade vid läroverket i Gränna samt antogs till elev å apoteket Enhörningen i Göteborg d. 1 sept. 1874, aflade farmacie studiosi-examen d. 21 maj 1878 och tjänstgjorde å apoteket Enhörningen i Göteborg från d. 1 juni 1878 till d. 1 sept. 1880. Aflade apotekarexamen d. 17 maj 1883 och tjänstgjorde därefter å apoteken i Oskarshamn från d. 15 juli till d. 15 dec. s. å., Hjorten i Lund från d. 16 dec. 1883 till d. 1 april 1884, i Lindesberg från d. 4 juni 1884 till d. 31 okt. 1897 och som föreståndare för filialapoteket i Kopparberg från d. 2 nov. 1897 till d. 21 jan. 1916. Erhöll d. 21 jan. 1916 privilegium å apoteket i Skara.

Gift d. 2 nov. 1922 med WALBORG HÅRLEMAN, född d. 19 sept. 1895, dotter till f. d. stationsinspektoren PACO ALBREKT HÅRLEMAN och FRIDA LYDECKER.